

Др. Вол. Левицький.

Гімн морю.

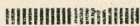
(Марусі М. присвячую).

О море, ти мріє моїх діточих та молодечих літ! Ти, що промовляло до мене безсмертними творами Верна, описами конкістадорів, подорожами Кука, ніжного Пер Лоті та нашого незрівняного Окуневського! До тебе тужив я ціле життя, за тобою тужу ще нині, хоча тебе стільки разів вже бачив; а може якраз тому. Бо ти — великий ритм минувшини та теперішности нашого земського гльобу. Бо в тобі почалося перше життя на землі і ти лиш одно було в силі видати зі себе таку безконечну скількість життя, від найдрібніших нумулів до великанських юрайських іхтіосаврів та сучасних китів та октопусів. Ти уявляєш собою велич та силу, стихійний розмах та супокій розбурханих елементів. В своїй безмежності та бездонних глибинах, де лучі сонця ніколи не дійдуть, де температура ніколи не піднесеться над 0°, ти сотворило нові форми існування; ти сотворило великанські тварини, зложені лиш з могучих щок та шлунка і дарувало їм нове джерело зимного, ніде не знаного світла — фосфоресценції. І коли правда є, що піскова пустиня — це мертвота, де є лиш смерть, а нема милосердя, то ти так могуче, так багате на поверхні, в глибинах є мертво і безсердечне, безмилосердне, бо там між потворами, що ти їх покликало до життя, іде вічна, безпощадна борба не о життя, а о смерть. Але людині, що збагнула твої закони та примхи, що знає ритм твого життя, залежний від місяця та сонця, людині, що найшла середники, щоби перебути безпечно твої безмежні простори, ти перестаєш бути страшно; твої нераз і 10-метрові хвилі; твої урагани розпалюють лиш пристрасть в душі людини до борби з тобою. І хочая в тій боротьбі з твого боку нема ніякого милосердя, хоча ти не жахаєшся ніяких жертв, то однак хто тебе пізнав, сей мусить тебе любити, бо він не є в силі відірвати від себе своєї душі, свого я. — Бачив я тебе не раз, не два; бачив тебе в гарний соняшний день, коли твоя поверхня жевріла мов розтоплене срібло, бачив тебе в інші часи, коли твоя краска переходила від яноселединового тону в опаль, пурпуру, темний насичений гранат. Бачив я, коли по тобі ішли срібнобілі гребені, які старий Гомер порівнював так влучно до гриви посеїдонових коней, бачив я тебе нераз в ясну місячну

ніч, коли золоті лучі місяця ломалися в тобі в безконечність та дрожали ніжно як крильця метелика. Бачив я тебе й грізним, коли бігли по тобі хвилі високі як гори, перебув я на твоїх хвилях і бору з громами, й душне широко, що запирає віддих і бурю на північному океані. А однак в кожній хвилі ти було та остало могутне, імпозантне. Вечірними хвилями, чи то над берегом, чи на покладі корабля, чув я, як ти „говориш“ своєю питомою бесідою, незрозумілою для філістрів, що на палубі гуляли, або попивали пиво та грали в карти, але ясною тому, хто вміє вслухатися в живчик природи. Бачив я стада дельфінів, що плили побіч корабля, бачив та чув, як квилить мевачайка та вічно чогось шукає на твоїй поверхні, бачив я усякі потвори на твоїм дні — та чув, що лучуся в одно з природою, що перестаю жити буденним, індивідуальним життям. Коли я уперве перед роками виплинув в Свінемінде побіч воєнних німецьких кораблів на безкрає море та побачив, як воно з небом зливається в одно на обрїю, тоді вперве зрозумів безконечність, силу природи та Провидіння. І коли пізніш я оглядав море, чи то із Stubbenkammer на Ругії чи з Орсін'у над Трієстом, чи Хорватського Красу та найвищого шпилю Істрії Monte Maggiore, чи з мурів Рагузи, чи серед фйордів Норвегії і на півночі коло Нордкапу, коли бачив розсипані по морі жемчуги краси — острови та пізнав і оглянув їх підтропікальну або підбігунову природу, та коли бачив грізні скелі фйордів та нетрів, тоді я добре зрозумів, звідки в моїй душі та несвідома туга за морем та його красою. І не манили мене ніколи такі новітні купелеві місця, обчислені лиш на улекшення флірту, як усякі звісні мені Heringsdorf'и, Misdro u, Lido, Абація, хочаби Zoppot, Гдиня чи другі, але все шукав я чи то самітнього романтичного заливу, яких так много має Адрія, або дикої скелі, або прибережного верху, де самітно міг я дивитися в безпереривну гру хвиль, безконечний овид, обсервувати далекі кораблі, що тягнули за собою довгі хвости диму, та в одно зливатися з природою. — Але ти, хоча безконечне, не лиш розділюєш, але й лучиш зі собою континенти, бо твої шляхи є і численні, й найдешевші, від хвилі, коли людина заволоділа тобою, як тепер хоче заволодіти твоєю посестрою — повітрям. Тож, хоч як ти страшне, як немилосердне, як грізне, ти є великим посередником і чинником культури; на жаль людина, сей справжній варвар та ворог усього, що їй не підходить, на твоїм хребті понесла й псевдокультуру на найкращі твої жемчуги, які ти так старанно берегло в закутинах великого океану, де був

рай на землі, та знищила ті невинні, радісні діти природи — раю Полінезії, як передше, поборовши тебе — в фанатизмі знищила великі центри культури в Америці в імя найсвятіших ідеалів людської душі та віри. І за сю страшну кривду, яку ще нині терпить світ та буде терпіти ще довгі, довгі віки, прийде колись твоя страшна пімста. Але ти маєш час; прийде пора, коли завдяки тобі зміниться конфігурація континентів і колись-колись зметеш з поверхні землі теперішнє людство з цілою його „культурою“, як се вже раз зробило ти в часах Лемурії та Атлантиди — а тоді може прийде пора на ліпшу, правдиву культуру. І тому люблю тебе, о море і тужу за тобою, бо в тобі чую й силу, й волю, й розум Найвищого Єства. Бо ти є лиш одним з його знарядів, о море!

23. VIII. 1931.

К. К—нир.

На сході гомін, гук.

На сході гомін, гук. Стоять дими стовбами.
Евразія бутна справляє жирний баль.
А тут, куди не глянь, аж кланцає зубами,
Аж ніздрями хропе західний канібаль.

Горілим трупом тхне! Тим пняним ароматом,
Що прашурів колись доводив до наркоз!
І оком хижака пасе вже брат за братом
І пінить слиною з подразнених залоз.

Пильнуйтеся, брати! Бо скоро на тортури
І вас всіх пожене бездушний санкільот.
Не стримають його ні успіхи культури,
Ні кодекси всіх прав, ні святість всіх чеснот.

Культура — тайний скарб, закопаний в папери.
Культура — в штурмі хвиль безпомічний байдак.
Культура — сон тонкий голодної пантери,
А сторож всіх чеснот — Перунів сагайдак.

Та вже давно Перун не пан над небесами
І сагайдак його давно віка дожив...
Розбив його Франклін високими списами
І стрілам золотим снагу заворожив.